

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Інститут спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Директор інституту
Засенко В.В.

“18” травня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями зору

напрямок підготовки
спеціальність

**05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта
психологія (053), спеціальна освіта (016)**

відділ аспірантури і докторантури

2020 – 2021 навчальний рік

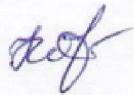
Робоча програма «**Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями зору**» здобувачів доктора філософії за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта 11 с.

Розробник: Т.М. Костенко, кандидат психологічних наук, завідувача відділом освіти дітей з порушеннями зору ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Робочу програму схвалено на засіданні відділу освіти дітей з порушеннями зору ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Протокол від "24" квітня 2020 року № 4

Завідувач відділу

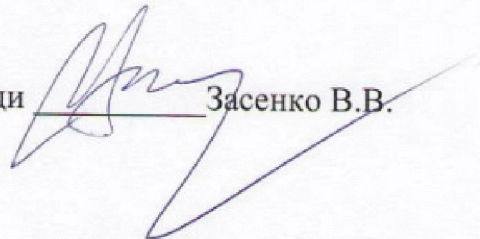
Костенко Т.М.

Схвалено вченою радою Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за напрямом підготовки (спеціальністю) **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія, 01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **016 Спеціальна освіта**

Протокол від "14" травня 2020 року № 4

"18" травня 2020 року

Голова вченої ради

Засенко В.В.

© Костенко Т.М., 2020 рік

© Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта (шифр і назва)	за вибором	
	Напрямок підготовки 053 Психологія 016 Спеціальна освіта		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 Психологія 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 10**; 16* самостійної роботи студента – 50**; 44*	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	8* год. 5**	8* год. 5**
		Практичні, семінарські	
		8* год. 5* год	8* год. 5* год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

* 053 Психологія

**016 Спеціальна освіта

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння науково-теоретичними знаннями і практичними навичками використання методів психолого-педагогічної діагностики та психологічної підтримки осіб з порушеннями зору.

Завдання:

- забезпечити аспірантів теоретичною підготовкою з питань психодіагностики дітей з порушеннями зору;
- сформувані практичні навички своєчасного виявлення порушень розвитку у дітей з порушеннями зору;
- сформувані навички психологічного і педагогічного вивчення дітей з урахуванням наявних порушень;
- забезпечити засвоєння нормативних та практичних матеріалів з питань комплектування спеціальних освітніх установ (дошкільних та шкільних).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач доктора філософії повинен

Знати:

- клініко-психолого-педагогічні класифікації порушень розвитку;
- методи і методики психолого-педагогічної діагностики;
- закономірності і умови психічного розвитку людини, основні принципи періодизації психічного розвитку.

Вміти:

- використовувати методики психолого-педагогічної діагностики з метою виявлення особливостей психічного розвитку осіб з обмеженими можливостями здоров'я
- аналізувати результати психолого-педагогічного обстеження
- планувати корекційно-розвиваючу роботу з учнями з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.Обстеження осіб з порушеннями зору.

Тема 1. Завдання психолого-педагогічної діагностики

Етапи діагностики порушень розвитку (скринінг, диференціальна діагностика, феноменологічний етап). Види діагностики, умови організації, етапи проведення психологічного обстеження. Діагностичні рівні. Психологічний аналіз і кваліфікація порушень. Особливості використання психодіагностичних методів при вивченні дітей з порушеннями зору. Зміст психолого-педагогічної діагностики.

Тема 2. Методи вивчення осіб з порушеннями зору

Теоретичні основи організації обстеження осіб з порушеннями зору. Вимогидопроведення обстеження дітей з порушеннями зору. Принципи адаптації діагностичних методик при обстеженні осіб різних вікових категорій з порушеннями зору.

Змістовий модуль 2. Система проведення комплексної діагностики

Тема 3. Діагностика дефіцитарних функцій

Основні характеристики сенсомоторної організації: швидкість реагування, темп рухів, моторна лабільність. Визначення індивідуальних характеристик психічного розвитку дитини з порушеннями зоу: навченість, інтереси; виявлення провідної сенсорної системи дитини (рухової, слуховий ін.); виявлення особливостей сенсорної сфери дитини вцілому; визначення рівня сформованості перцептивних дій; вивчення особливостей уваги (види, властивості); дослідження пам'яті (види, основні процеси); своєрідність розумової діяльності, оволодіння основними розумовими операціями (аналізом, синтезом, порівнянням, узагальненням).

Тема 4. Діагностика емоційно-вольової сфери

Діагностика особистісної сфери: спрямованість, система інтересів і нахилів, здібності, темперамент, емоційні властивості особистості, вольова регуляція властивостей особистості і пізнавальних процесів, риси характеру. Агресія, гнів, тривожність, імпульсивність.

Тема 5. Нормативна складова організації та проведення діагностики осіб з порушеннями зору

Система освіти дітей з порушеннями зору, класифікація педагогічних систем для дітей з порушенням зору. Система діагностики і консультування: ІРЦ, Інститутраннього втручання. Система діагностики дітей з порушеннями зору в закладах різного типу (ЗДО, школа, Центри). Реабілітаційні та абілітаційні центри.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	залік	екзамен		л	п	с	залік	екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.Обстеження осіб з порушеннями зору												
Тема 1. Завдання психолого-педагогічної діагностики			3** 2*	10					3** 2*	10		
Тема 2. Методи вивчення осіб з порушеннями зору			2** 2*	10					2** 2*	10		
Разом за змістовим модулем 1	25** 24*		5** 4*	20				25** 24*	5** 4*	20		
Змістовий модуль 2.Система проведення комплексної діагностики												
Тема 3. Діагностика дефіцитарних функцій			4** 2*	8** 10*					4** 2*	8** 10*		
Тема 4.Діагностика емоційно-вольової сфери			4** 2*	8** 10*					4** 2*	8** 10*		
Тема5. Нормативна складова організації та проведення			3** 2*	8** 10*					3** 2*	8** 10*		

діагностики осіб з порушеннями зору											
Разом за змістовим модулем 2	25** 36*		11** 6*	24** 30*			25** 36*		11** 6*	24** 30*	
Усього годин	60		10* 16**	50* 44**			60		10* 16**	50* 44**	
Модуль 2											
ІНДЗ			-	-			-		-	-	-
Усього годин											

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Завдання психолого-педагогічної діагностики	1* 2**
2	Методи вивчення осіб з порушеннями зору	1* 2**
3	Діагностика дефіцітарних функцій	2* 2**
4	Нормативна складова організації та проведення діагностики осіб з порушеннями зору	1* 2**

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Завдання психолого-педагогічної діагностики	1* 2**
2	Методи вивчення осіб з порушеннями зору	2* 3**
3	Діагностика емоційно-вольової сфери	2* 3**

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

7. Індивідуальні завдання

Розробка завдань, ігор, вправ для обстеження моторики, зорово-моторної координації, вищих психічних функцій, просторового орієнтування, мовлення.

8. Методи навчання

Методи лекційного викладання: лекція, дискурсивне пояснення, проблемний метод, ілюстрації, мультимедійні презентації.

Методи практичних занять: відповіді на теоретичні питання, дискусія, пошук, розробка, моделювання професійних ситуацій, опис конкретної професійної ситуації, аналіз конкретної професійної ситуації, оцінювання вчасного рішення та ін.

Методи самостійної роботи: опрацювання матеріалу лекцій, посібників, бібліографічний пошук, робота в Інтернет-мережі, вивчення й аналіз нормативно-правових актів, підготовка до практичних занять, до виконання тестів, до модульного контролю.

9. Методи контролю

1. Виконати тестові завдання.
2. Прочитати текст.
3. Написати під диктовку текст.
4. Підсумковий контроль – залік.

10. Розподіл балів, які отримує здобувач доктора філософії

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	100
0-20	0-20	0-20	0-20	0-20	

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
---	-------------------------------	------

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				100
T1	T2	T3	T4	T5		
0-20	0-20	0-20	0-20	0-20		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
89-82	добре	
81-74		
73-64	задовільно	
63-51		
50-35	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
34-1	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Мультимедіа.
2. Фліпчарт.
3. Ватмани, маркери.

12. Рекомендована література

Базова

Акатов Л.И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Л. И. Акатов, Н. И. Кокуркина, Н. В. Куренкова. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 368 с.

Астапов В. М. Психодиагностика и коррекция детей с нарушениями и отклонениями развития / В. М. Астапов, Ю. В. Микадзе. – СПб. : Питер, 2008. – 256 с. : ил. – (Серия «Хрестоматия»).

Атлас для экспериментального исследования отклонений в психической деятельности человека / науч. ред. И. А. Полищук, А. Е. Видренко. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Здоровье, 1979. – 124 с. 7.

Борисова Е. М. Современные тенденции развития психодиагностики. Психологическая наука и образование / Е. М. Борисова. – 1997. – №1.

Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика / Л. Ф. Бурлачук. – СПб. : Питер, 2002. – 352 с. : ил. – (Серия « Учебник нового века»).

Левченко И. Ю. Психолого-педагогическая диагностика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И. Ю. Левченко, С. Д. Збрамная, 239 Т. А. Домбровская и др. / Под. ред. И. Ю. Левченко, С. Д. Забрамной. – 2-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 320 с.

Марцинковская Т. Д. Диагностика психического развития детей Пособие по практической психологии / Т. Д. Марцинковская. – М.: ЛИНКАПРЕСС, 1977. – 176 с. : ил.

Обухівська А. Г. Процедура експертної оцінки розвитку дитини в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій / Антоніна Григорівна Обухівська // Науково-практичний журнал «Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів». – 2015.- №1. – С.27-33.

Психолого-педагогическая диагностика: учебное пособие для студентов высших педагогических заведений / под ред. И. Ю. Левченко.– М.:Академия, 2003. – 320 с.

Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. – М.: ВЛАДОС, 2003.–528 с.

Стадненко Н. М. Диагностика отклонений в умственном развитии учащихся / Н. М. Стадненко, Т. Д. Илляшенко, А. Г. Обуховская, Т. В. Жук. – К. : Освіта, 1991. – 95 с.

Фатихова Л.Ф. Диагностика социального интеллекта детей с отклонениями в развитии // В мире научных открытий. – 2010. – № 4. – С. 82-84.

Допоміжна

Гудонис В. Интегрированное обучение детей с нарушениями зрения // Дефектология. –2006. – № 3. – С. 78-82.

Лубовский В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей / В. И. Лубовский. – М.: Педагогика, 1989. –104 с.

Луценко І. В. Організація та нормативно-правові аспекти діяльності різнопрофільних фахівців у інклюзивному навчальному закладі / І. В. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. - № 2(74). – С. 35-45

Маллер А.Р. Ребенок с ограниченными возможностями: книга для родителей / А.Р. Маллер. – М. : Педагогика-Пресс, 2006. – 284 с.

Маллер А.Р. Социальное воспитание и обучение детей с отклонениями в развитии / А.Р. Маллер. –М.: АРКТИ, 2000. – 124 с.

Малофеев Н.Н. Дети с отклонениями в развитии в общеобразовательной школе : общие и специальные требования к результатам обучения // Дефектология. – 2010. – № 5. – С. 14-20.

Малофеев Н.Н. Система специального образования на этапе модернизации // Дефектология. – 2011. – № 2. – С. 3-17.

Психологическая диагностика: Проблемы и исследования / Под ред.. К. М. Гуревича.

Тупоногов Б.К. Организация коррекционно-педагогического процесса в школе для слепых и слабовидящих детей : методическое пособие для педагогов и руководителей специальных (коррекционных) образовательных учреждений / Б.К. Тупоногов. – М. : ВЛАДОС, 2013. – 223 с.

13. Інформаційні ресурси

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом інституту і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні вченої ради і затверджується головою вченої ради.
3. Інститутом можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Робочої програми навчальної дисципліни» .
4. Формат бланка – А4 (210×297 мм)